

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 135/2013-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R., K., zastúpeného advokátom JUDr. L. L., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C/78/2002 a jeho rozsudkom z 1. októbra 2009, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co/47/2010 a jeho rozsudkom z 20. apríla 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 116/2011 a jeho uznesením z 27. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2012 doručená sťažnosť R. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C/78/2002 a jeho rozsudkom z 1. októbra 2009 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co/47/2010 a jeho rozsudkom z 20. apríla 2011 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 116/2011 a jeho uznesením z 27. septembra 2012 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15 C/78/02 domáhal od osôb bližšie špecifikovaných v návrhu na začatie konania vydania nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území R. právnym titulom reštitúcie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zmiernení krívd spôsobených cirkvám“). Okresný súd sťažovateľov návrh v celom rozsahu zamietol a zaviazal ho na zaplatenie trov konania. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd svojím rozsudkom č. k. 15 Co/47/2010-463 z 20. apríla 2011 rozsudok okresného súdu potvrdil a odporcom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Najvyšší súd ako súd dovolací svojím uznesením dovolanie podané sťažovateľom odmietol považujúc ho za procesne neprípustné.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že jeho pôvodný návrh znel na uloženie povinnosti odporcov uzavrieť s ním dohodu o vydaní určitých nehnuteľností (primárny petit) a eventuálne žiadal, aby súd určil, že sťažovateľ je vlastníkom týchto nehnuteľností, a odporcom uložil ich vydať. Okresný súd však podľa sťažovateľa rozhodol len o jednej zmene žaloby, keď na pojednávaní konanom 18. júna 2009 návrh sťažovateľa na rozšírenie žaloby o uloženie povinnosti jednému z odporcov vydať v návrhu označené hnutelné veci svojím uznesením nepripustil. Sťažovateľ uvádza, že *„o zmene pôvodných petitov súd prvého stupňa nikdy nerozhodol“*, a keď okresný súd *„zamietol primárny petit žaloby sťažovateľa, mal rozhodnúť o eventuálnom petite. Keďže súd prvého stupňa nepostupoval*

takto a eventuálny petit žaloby žalobcu ani nepreskúmal, bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Súd prvého stupňa keď nerozhodol o eventuálnom petite, bez akéhokolvek zákonného základu nútil sťažovateľa k podaniu ďalšej (novej) žaloby. Týmto svojvoľne odoprel sťažovateľovi právo na súdnu ochranu, ktoré má podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň porušil aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie.“

Sťažovateľ ďalej uvádza, že túto vadu konania odvolací súd nenapravil, keďže o eventuálnom petite rozhodoval *«napriek tomu, že súd prvého stupňa ho nepreskúmal a ani o ňom nerozhodol. Týmto odvolací súd porušil princíp „dvojinštančnosti“ občianskeho súdneho konania, čím odňal sťažovateľovi konať pred súdom.»*. Súčasne namieta aj právne závery krajského súdu vyslovené a týkajúce sa eventuálneho petitu, ktoré podľa jeho mienky nemajú základ v právnych predpisoch ani v rozhodovacej praxi slovenských súdov, pretože právny poriadok Slovenskej republiky *„nevylučuje uplatnenie práv určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak navrhovateľ, ktorý nevyužil možnosť uplatniť si svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu, ktorou žiadal určiť, teda deklarovat' existenciu svojho vlastníckeho práva“*. V tejto súvislosti poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu (sp. zn. 5 Cdo 36/99), ako aj na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu (III. ÚS 119/03, IV. ÚS 115/03, I. ÚS 23/04, II. ÚS 231/09, II. ÚS 249/2011, III. ÚS 16/2012). Sťažovateľ ďalej konštatuje, že okresný súd ani krajský súd svoje rozhodnutia riadne neodôvodnili, pričom jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy *„je povinnosť súdu vyrovnat' sa s argumentmi účastníkov súdneho konania. Iba tým, že súd vo svojom rozhodnutí zareaguje na argumenty účastníkov konania, dá účastníkom najavo, že boli vypočutí a že sa ich argumentmi zaoberal...“*

Ak súd odmietne nejaký argument účastníka konania, musí ho v odôvodnení rozhodnutia vyvrátiť, resp. aspoň spochybnit' alebo vysvetliť, prečo tento argument považuje za irelevantný...

Sťažovateľ má za to, že pokiaľ súd dospeje k záveru, že nárok uplatnený žalobcom nie je opodstatnený, je povinný vysporiadať sa s argumentáciou žalobcu, z ktorej má plynúť

opačný záver, pretože sa inak ním vydané rozhodnutie dostane do rozporu nielen s účelom súdneho konania ale aj s princípom spravodlivého procesu. Ak súd argumentáciu účastníka konania odmieta, musí sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným a výstižným spôsobom vysporiadať, a to tak, aby bolo úplne zrejmé, aké dôvody ho k tomu viedli.

Súd prvého stupňa eventuálny petit žaloby sťažovateľa vôbec nepreskúmal, o ňom napriek tomu, že mal - nerozhodol a tento svoj postup v odôvodnení svojho rozsudku ničím neodôvodnil...

Sťažovateľ zastáva názor, že odvolací súd nemohol postupovať podľa ustanovenia § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ vo svojom odvolaní, okrem toho, že rozhodnutie súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci tvrdil aj to: v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (súd prvého stupňa o eventuálnom petite žaloby sťažovateľa nepreskúmal a ani o ňom nerozhodol), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy...

Nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu naznačuje aj rekapitulácia odvolacích dôvodov v ňom. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku vôbec nespomína, že sťažovateľ vo svojom odvolaní namietal aj to, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Odvolací súd tieto závažné tvrdenia sťažovateľa nielen neskúmal, ale v odôvodnení svojho rozsudku ani neuviedol, prečo to neurobil. Týmto odvolací súd neporušil iba povinnosť svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, ale nesplnil ani ďalšiu zo svojich povinností, t. j. preskúmať napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Vyššie označené tvrdenia a argumenty sťažovateľa, ktoré predniesol súdu prvého stupňa a odvolaciemu súdu majú zásadný právny význam pre rozhodnutie v predmetnej veci - mohli byť podkladom pre opačné rozhodnutie prvostupňového ako aj odvolacieho súdu. Napriek tomu tieto súdy vo svojich rozhodnutiach nezaoberali s týmito tvrdeniami argumentmi sťažovateľa, nechali ich bez povšimnutia, nevyvrátili argumentáciu a tvrdenia sťažovateľa a ani nevysvetlili, prečo nie je jeho názor správny.

Pretože odvolací súd nenapravil nedostatky rozhodnutia prvého stupňa namietané sťažovateľom, z dôvodov opísaných už vyššie sťažovateľ zastáva názor, že rozsudkom súdu

prvého stupňa v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu bola sťažovateľovi odňatá reálna možnosť konať pred súdom a boli jeho právo na súdnu ochranu ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené.“

Uvedené pochybenia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu mali podľa sťažovateľa za následok vadu konania spočívajúcu v odňatí jeho možnosti konať pred súdom „v zmysle § 237 písm. f)“ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), a pokiaľ za tohto stavu dovolací súd odmietol dovolanie sťažovateľa bez meritórneho prerokovania veci, porušil tým jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vydal takéto rozhodnutie:

„Základné práva R... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy..., čl. 36 ods. 1 Listiny... a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo dňa 01. 10. 2009 spis. zn. 15 C 78/02-427, postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 04. 2011 spis. zn. 15 Co 47/2010-463 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 09. 2012 spis. zn. 1 Cdo 116/2011 porušené boli.

Rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo dňa 01. 10. 2009 spis. zn. 15 C 78/02-427, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 04. 2011 spis. zn. 15 Co 47/2010-463 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 09. 2012 spis. zn. 1 Cdo 116/2011 sa zrušuje a vec Okresnému súdu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali

za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C/78/2002 a jeho rozsudkom z 1. októbra 2009

Po preskúmaní obsahu sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C/78/2002 a jeho rozsudkom z 1. októbra 2009, je nevyhnutné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, pokiaľ sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5

ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

V danom prípade namietaný postup a rozsudok okresného súdu podliehali revíznej právomoci krajského súdu v konaní o podanom odvolaní, ktorý má aj kasačnú právomoc. Preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu by bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy. V súvislosti s namietaným porušením označeného základného práva je z ústavného hľadiska podstatné a určujúce preto len preskúmanie postupu a rozsudku krajského súdu (obdobne napr. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co/47/2010 a jeho rozsudkom z 20. apríla 2011

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd poznamenáva, že prípadné porušenie práva na súdnu ochranu podľa siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a toho istého práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj im porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru je potrebné vzhľadom na neexistenciu zásadných odlišností medzi nimi posudzovať spoločne.

Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. ústavy, čl. 36 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6

ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie vecí (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné,

neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov, a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva účastníka konania na súdnu ochranu je založená v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkou ústavne konformného výkladu právnych predpisov.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podstatou sťažovateľových námietok vo vzťahu k rozsudku krajského súdu je jeho nesúhlas s potvrdením rozsudku okresného súdu, ktorý podľa neho nerozhodol o eventuálnom petite, ako tento vyplýval z podania sťažovateľa z 24. septembra 2001, ktorým žiadal určiť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktorých vydania sa domáhal primárnym petitom podľa zákona o zmiernení krívd spôsobených cirkvám. Súčasne sťažovateľ nesúhlasí ani s odôvodnením rozsudku krajského súdu, v ktorom sa krajský súd

nevysporiadal so všetkými odvolacími dôvodmi, čím malo dôjsť k porušeniu ním označených základných práv.

Krajský súd svojím rozsudkom č. k. 15 Co 47/2010-463 z 20. apríla 2011 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Dokazovanie vykonané okresným súdom považoval krajský súd za dostatočné a zistený skutkový stav za správne vyhodnotený, preto sa postupom podľa § 219 ods. 2 OSP stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu a v podrobnostiach na neho poukázal. Keďže z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 66/2011), v súvislosti s posudzovaním ústavnej konformnosti napadnutého rozsudku krajského súdu vzhliadol ústavný súd za potrebné oboznámiť sa v nevyhnutnom rozsahu s obsahom rozsudku okresného súdu č. k. 15 C 78/02-427 z 1. októbra 2010.

V označenom rozsudku sa okresný súd obsahlo venuje predovšetkým opisu procesných návrhov (podaní) sťažovateľa vykonaných od podania jeho návrhu a vyjadreniam účastníkov, čo v závere odôvodnenia svojho rozsudku objasňuje týmito skutočnosťami: *«Návrh podaný na súd 27. 3. 1996 bol zrejme podaný len z opatrnosti „pro forma“ a to z dôvodu, aby neprepadla lehota na uplatnenie nároku na súde. Návrh smeroval proti 11-tim odporcom, pričom súčasní odporcovia alebo ich právni predchodcovia medzi nimi označení neboli. Návrh na začatie konania nemal náležitosti podľa § 79 ods. 1 O. s. p., najmä nebol riadne odôvodnený, nebol podporený žiadnymi dôkazmi, a nebolo z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ konkrétne domáha voči ktorému z 11-tich odporcov tak, aby rozhodnutie mohlo byť vykonateľné. Všetky vady návrhu odstraňoval navrhovateľ zdĺhavo počas konania - menil účastníkov na strane odporcu, spresňoval žalobný nárok (petit) dokladal dôkazy a pod., čo všetko spôsobovalo, že k meritórnemu prerokovaniu veci prvýkrát mohlo dôjsť až 11. 9. 2007, pričom až do času, kedy súd až na procesný návrh navrhovateľa pripustil uznesením vstup odporcov do konania, konal s nimi bez vyriešenia ich procesného postavenia v konaní len preto, že ich navrhovateľ určil ako konajúcich za pôvodných odporcov v 2. a 3. rade.»*

V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku okresný súd uviedol niektoré ustanovenia zákona o zmiernení krívd spôsobených cirkvám a na základe nich predmetný prípad takto posúdil:

«Je nesporné, že predmetný zákon ako aj všetky reštitučné zákony, sú voči všeobecnej občianskoprávnej úprave predpismi špeciálnymi, ktoré nerušia platnosť a záväznosť občianskeho zákonníka (lex generalis), ale jeho primárnu aplikáciu vylučujú. Zo Špeciálnej povahy zákona o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam vyplýva, že pre subjekty, na ktoré sa tento zákon vzťahuje, platí vo vymedzenom rozsahu osobitný režim, predovšetkým pokiaľ ide o lehoty na uplatnenie nároku, predpísanú formu uplatnenia a podobne. Vydanie rozsudku o návrhu uplatnenom podľa § 5 ods. 3 cit. zák. nemá povahu právneho prostriedku ochrany oprávnenej osoby proti tomu, kto neoprávnene zasahuje do jeho vlastníckeho práva (ako má na zreteli ustanovenie § 126 ods. 1 obč. zák.). Ide tu o osobitný právny inštitút reštitúcie práv vlastníka za splnenia určitých zákonom striktno vymedzených predpokladov. Splnenie týchto predpokladov musí súd objasniť a posúdiť, skôr ako vyhovie žalobe o vydanie veci v zmysle ustanovení zákona č. 282/1993. Z. z.

Súd vyhodnotil vykonané dokazovanie, pričom z listinných dôkazov hodnotil len tie, ktoré sú relevantné pre skúmanie splnenia podmienok vyššie citovaných ustanovení zákona.

Bolo preukázané, že nehnuteľnosti, vydania ktorých sa navrhovateľ domáha, prešli v rozhodnom období (od 8. mája 1945 do 1. januára 1990) do vlastníctva Slovenskej republiky, resp. jej právneho predchodcu a ako vlastník je Slovenská republika zapísaná na listoch vlastníctva v príslušnom katastri nehnuteľností.

Ak chcel navrhovateľ úspešne dosiahnuť prinavrátanie vlastníctva k nehnuteľným veciam (a hnutel'ným veciam), bol povinný dodržať prísne formalizovaný zákonný postup a splniť podmienky v lehotách ustanovených v zákone. Musel najmä preukázať, že je oprávnenou osobou podľa § 2, v zmysle § 4 ods. 1 musel preukázať svoj nárok na vydanie veci, najmä, že bol vlastníkom určitej veci a že vec mu bolo nezákonne odňatá a v písomnej výzve na vydanie veci, doručenej povinnej osobe vec konkretizovať, t. j. uviesť parcelné číslo, katastrálne územie, výmeru pozemkov, pri stavbách uviesť; súpisné čísla, resp. inak ich konkretizovať (v podstate tak, ako veci konkretizoval neskôr v priebehu kopania) a až

keď by povinná osoba tejto výzve nevyhovela, mohol si svoj nárok voči povinnej osobe uplatniť v stanovenej lehote na súde.

Počas konania bolo spresnené, že s časťou nehnuteľností, vydania ktorých sa navrhovateľ domáha, ku dňu účinnosti zákona, t. j. k 1. 1. 1994 hospodárila S., a s časťou nehnuteľností hospodáril S., štátom zriadené právnické osoby, ktoré hospodária so zvereným, majetkom v zmysle § 3 a týmto osobám bola oprávnená osoba povinná doručiť výzvu na vydanie veci v lehote 12 mesiacov, najneskôr do 1. 1. 1995. Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by týmto dvom povinným osobám v zákonnej lehote doručil kvalifikovanú výzvu na vydanie veci.

S - odporcovi v 2. rade navrhovateľ v lehote najneskôr do 1. 1. 1995 nedoručil žiadnu výzvu, preto jeho právo podľa § 5 ods. 1 zák. č. 282/1993 Z. z. zaniklo, keď nebolo uplatnené v určenom čase. Na túto preklúziu súd musel prihliadať v zmysle § 583 občianskeho zákonníka a preto návrh voči odporcovi v 2. rade z dôvodu neuplatnenia práva podľa § 5 ods. 1, zamietol, (ak by aj nebol dôvod zamietnutia podľa § 5 ods. 1, súd by z dôvodu preklúzie zamietol návrh voči odporcovi v 2. rade podľa § 5 ods. 3, pretože navrhovateľ svoj nárok voči nemu na súde uplatnil riadne až 23. 10. 2002, teda po zákonom stanovenej lehote, ktorá uplynula najneskôr dňa 31. 3. 1996).

V spise sa nachádza (na čísle listu 106/2) fotokópia listu riaditeľa S. zo dňa 14. 11. 1994, v ktorom sa uvádza: „Dňa 11. 11. 1994 nám bola doručená výzva na vydanie kaštiela v R. a príslušných nehnuteľností v rozsahu podľa návrhu dohody o vydaní nehnuteľností, ktorá tvorí prílohu výzvy. Nakoľko vo Vašej výzve ste nepreukázali svoj nárok na vydanie veci hodnovernými dokladmi tak ako to požaduje § 2 a § zák. č. 282/1993, nemôžeme sa k Vašej výzve záväzne vyjadriť“. Z návrhu Dohody (na čísle listu 107) vyplýva, že vydanie sa týka nehnuteľností, v konaní uplatňovaných neskôr voči odporcovi v 1. rade. Navrhovateľ však nepredložil dôkaz, akú výzvu S. doručil, ani či na základe listu S. urobil ďalší úkon na preukázanie svojho nároku. Navrhovateľ v konaní neunesol dôkazné bremeno, že povinnej osobe S. doručil kvalifikovanú výzvu na vydanie veci, a tým splnil zákonom ustanovenú podmienku vymedzenú v § 4 ods. 1 a § 5 ods. 1 zák. č. 282/1993 Z. z. Ak by aj navrhovateľ tvrdil, že riadnu výzvu doručil povinnej osobe dňa 11. 11. 1994 a táto povinná osoba sním dohodu o vydaní veci neuzavrela do 90 dní od doručenia, svoje nároky na súde bol povinný uplatniť v lehote 15 mesiacov od doručenia výzvy, teda návrh vo veci samej mal voči právnomu nástupcovi povinnej osoby, odporcovi v 1. rade doručiť na súd najneskôr do 11.

2. 1996. Návrh v stanovenej lehote voči Správe zariadení úradu vlády SR, na ktorú bolo prevedená správa nehnuteľností zapísaných na LV č... dňa 28. 2. 1995, ani voči jej právnomu predchodcovi S. podaný nebol. Voči týmto subjektom nebol podaný ani dňa 27. 3. 1996. Odporca v I. rade vstúpil do tohto konania až 27. 9. 2001 ako ďalší účastník, nie na miesto pôvodnej povinnej osoby S., pretože táto nebola v návrhu na začatie konania zo dňa 27. 3. 1996 ako odporca uvedený. Vzhľadom na to, že navrhovateľ svoj nárok voči odporcovi v I. rade neuplatnil na súde v zákonom stanovenej lehote, jeho právo prepadlo a preto súd návrh voči odporcovi v I. rade z dôvodu neuplatnenia práva podľa § 5 ods. 3 zák. č. 282/1993 Z. z. zamietol. (Ak by aj nárok voči odporcovi I. bol na súde uplatnený včas, súd by návrh musel zamietnuť aj z dôvodu absencie zákonnej podmienky - doručenia výzvy na vydanie nehnuteľnosti s náležitosťami podľa § 4 ods. 1 a § 5 ods. 1).

Z konštrukcie zákona vyplýva, že výzva na vydanie veci musí mať všetky náležitosti, ako by mal mať riadny návrh na začatie konania, lebo tieto nároky (preukázané a presne špecifikované) si môže oprávnený uplatniť na súde, ak sa výzve nevyhoví a ak má súd vydať vykonateľné rozhodnutie o nich.

Súd poznamenáva, že pre toto konanie sú irelevantné akékoľvek iné výzvy na vydanie nehnuteľností, ktoré nie sú urobené navrhovateľom voči povinným osobám (napr. Arcibiskupského úradu v T., Ministerstvu pôdohospodárstva SR, či Slovenskému pozemkovému fondu, Rehole benediktínov Ministerstvu kultúry SR, Predsedníctvu vlády Slovenskej republiky do rúk... príp. iné), pretože tieto výzvy sú všeobecné, nespĺňajú náležitosti zákona, súd na ne preto neprihliadal, aj keď ich navrhovateľ do spisu založil.

Vzhľadom na to, že návrh bol proti odporcom v celom rozsahu zamietnutý, súd nepovažoval za potrebné podrobne skúmať vecnú aktívnu legitímáciu navrhovateľa (podľa hmotného práva) na podanie predmetného návrhu a ani nevyjadruje v tomto rozhodnutí svoje závery k tomu, či navrhovateľ má postavenie oprávnenej osoby podľa reštitučného zákona.»

Stotožňujúc sa s obsahom rozsudku okresného súdu krajský súd vo svojom rozsudku poukázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, pričom na zdôraznenie vecnej správnosti uviedol:

„Navrhovateľ v podanom odvolaní uvádza, že jeho návrh obsahuje dva petitivy. Prvým právnym dôvodom zodpovedajúcim prvej časti petitu bolo uplatnenie reštitučného nároku,

druhá časť petitu nebola právne viazaná na reštitučný nárok, v tejto časti sa navrhovateľ domáha určenie vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam, v zmysle príslušných ustanovení OZ (ako sám uvádza v podanom odvolaní).

K tejto časti odvolací súd uvádza, že v danom prípade nie je možné súhlasiť s tvrdením navrhovateľa, že pokiaľ u navrhovateľa nevzniká nárok na uplatnenie si svojho práva v zmysle reštitučných zákonov (zák. č. 282/1993 Z. z.), tak je možné navrhovateľovi priznať jeho právo v zmysle príslušných ust. OZ a určiť vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam ako i hnutelným veciam navrhovateľovi.

Odvolací súd poukazuje na zák. č. 282/1993 Z. z., kde v § 1 ods. 1 cit. zák. je uvedené, že predmetný zákon sa vzťahuje na zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam a hnutelným veciam, na základe rozhodnutí štátnych orgánov v rozhodnom období (od 2. 11. 1938 do 1. 1. 1990).

V zmysle príslušných ustanovení uvedeného zákona je dané oprávnenie oprávneným osobám uplatniť si u povinných osôb svoje právo na vydanie veci, avšak predmetný zákon určuje prísne, striktné a formálne pravidlá na uplatnenie si tohto práva oprávnenej osoby u povinnej osoby. Ustanovenie § 5 cit. zákona obsahuje prekluzívne lehoty, na ktoré je povinný súd prihliadať z úradnej povinnosti.

V § 2 zák. č. 282/1993 Z. z., je definované, kto je oprávnenou osobou. Oprávnenou osobou sú štátom registrované cirkvi a náboženské spoločnosti so sídlom v Slovenskej republike, vrátane ich častí, s právnou subjektivitou, ktorých vec prešla do vlastníctva štátu alebo obce v rozhodnom období, v prípadoch uvedených v § 4 ods. 2.

Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia potom nesporne vyplýva, že oprávnená osoba, ktorá sa domáha vydania predmetnej hnutelnej alebo nehnuteľnej veci musí preukázať, že sa jedná o veci pôvodne v jej vlastníctve, ktoré prešli do vlastníctva štátu alebo obce. Povinnou osobou v zmysle ust. § 3 cit. zák., je osoba (štát, obec, štátom alebo obcou založené alebo zriadené právnické osoby a právnické osoby zriadené zákonom), ktoré hospodária s majetkom štátu alebo obce, prípadne ho spravujú a ku dňu účinnosti tohto zákona vec držia.

Súd prvého stupňa rozhodol správne, keď návrh navrhovateľa, z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku ako nedôvodne podaný zamietol. Súd prvého stupňa rozhodol po náležité vykonanom dokazovaní, vysporiadal sa so všetkými námietkami, uvedenými

účastníkmi konania a dokazovanie ním vykonané bolo až nadbytočné, pretože k samotnému zamietnutiu návrhu postačovala skutočnosť, že navrhovateľ si svoj nárok neuplatnil konkrétnou výzvou, t. j. výzvou, ktorá neobsahovala náležitosti zák. č. 282/1993 Z. z. Uvedený zákon súčasne predpokladá vydanie individuálne určených vecí, čo znamená, že dôkazné bremeno na vydanie vecí je na oprávnenej osobe, ktorá v zmysle § 4 ods. 1 vyššie cit. zák., preukáže svoj nárok na vydanie vecí. Okrem toho, že oprávnená osoba musí preukázať, že vec jej bola nezákonne odňatá a že bola vlastníkom určitej nehnuteľnosti a používala, musí si túto vec vo výzve konkretizovať, t. j. uviesť jej parcelné číslo, katastrálne územie, kde sa nachádza, výmer, uviesť pod akým číslom bola vedená v pozemkovej knihe a pod.

Tak ako už bolo vyššie uvedené, zák. č. 282/1993 Z. z., je prísne formálny a určuje prekluzívne lehoty na uplatnenie práva na súde. Navrhovateľ síce podal návrh v predmetnej veci dňa 27. 3. 1996, avšak súčasní odporcovia, resp. ich právni predchodcovia v návrhu označenými odporcami neboli. Čo sa týka odporcu v 1. rade, navrhovateľ pristúpenie tohto účastníka do konania navrhol až podaním zo dňa 10. 6. 2009, kedy je možné uvedený dátum považovať za dátum uplatnenia si svojho nároku voči tomuto odporcovi a týmto dňom a preto je nutné skonštatovať, že účinky podaného návrhu voči tomuto účastníkovi nastali až týmto dňom, teda po uplynutí zákonnej prekluzívnej lehoty. Čo sa týka odporcu v 2. rade, voči tomuto účastníkovi bol návrh riadne uplatnený až dňa 23. 10. 2002, teda taktiež po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

Nedodržanie prekluzívnej lehoty nemôže súd opomenúť a na túto musí prihliadať z úradnej moci.

Z týchto dôvodov preto odvolací súd uvádza, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 O. s. p., ako vecne správny potvrdiť. Neobstojí ani právny názor navrhovateľa, že v danom prípade by bolo možné návrhu navrhovateľa vyhovieť určovacou žalobou, kedy by súd určil, že vlastníkom predmetných nehnuteľností je navrhovateľ a odporca v 1. a 2. rade je povinný vydať predmetné nehnuteľnosti ako aj hnutelné veci, navrhovateľovi nakoľko v danom prípade by došlo k obchádzaniu zák. č. 282/1993 Z. z., ktorý striktno určuje pravidlá, kedy oprávnená osoba si od povinnej osoby, ktorá vec užíva, spravuje, resp. hospodári s ňou, požaduje vydanie predmetnej veci, kedy je potrebné ako predbežnú otázku riešiť otázku oprávnenej osoby, ktorá je spätá s vlastníctvom predmetných vecí. Taktiež odvolací súd nad

rámec uvedeného dospel k záveru, že v danom prípade navrhovateľ by nepreukázal naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, nakoľko navrhovateľ mal možnosť domáhať sa v danom prípade žalobou o plnenie uspokojenia svojich práv, t. j., mal možnosť domáhať sa vydania predmetných nehnuteľností, avšak vydania týchto nehnuteľností mal možnosť domáhať sa podľa zák. č. 282/1993 Z. z., kedy práve vydanie týchto vecí upravuje tento zákon.“

Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti. Ústavný súd nie je ani opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis III. ÚS 538/2012).

Z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu vyplýva, že konajúce súdy v zmysle prednesov sťažovateľa (napríklad na pojednávaní z 11. septembra 2007) považovali za predmet konania „reštitučný nárok podľa zákona č. 282/1993 Z. z.“ a ako o tomto druhu uplatneného nároku aj rozhodovali podľa príslušných ustanovení zákona o zmiernení krívd spôsobených cirkvám. Sťažovateľ svojou sťažnosťou v zásade nespochybňuje právne posúdenie všeobecných súdov o tomto ním uplatnenom nároku, ktorý bol zamietnutý pre nedodržanie zákonných podmienok na jeho uplatnenie (predovšetkým nedoručenia výzvy na vydanie nehnuteľností podľa § 5 ods. 1 zákona o zmiernení krívd spôsobených cirkvám a neuplatnenia svojho práva na súde

v zákonom ustanovenej lehote podľa § 5 ods. 3 zákona o zmiernení krívd spôsobených cirkvám).

Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že k vráteniu nehnuteľného majetku a hnutel'ného majetku, t. j. k reštitúcii, ako obnoveniu pôvodného, resp. predošlého právneho stavu podľa uvedeného zákona, mohlo dôjsť iba za predpokladu splnenia všetkých zákonných podmienok. V prípade, že zo strany oprávnenej osoby nie sú splnené všetky označeným zákonom ustanovené podmienky na uplatnenie nároku na vydanie veci, vlastníkom ostáva naďalej podľa zákona povinná osoba (pozri sp. zn. IV. ÚS 334/08).

Pokiaľ však ide o námietky s'ťažovateľa, že okresný súd nerozhodoval o ním navrhovanom eventuálnom petite, ústavný súd konštatuje, že návrhom doručeným 27. marca 1996 Okresnému súdu Bratislava I s'ťažovateľ žiadal uložiť odporcom povinnosť „uzavrieť dohodu o vydaní vecí s navrhovateľom a to v rozsahu ako je uvedené“. Uvedený návrh považoval konajúci prvostupňový súd za neúplný, preto v priebehu konania viackrát vyzval s'ťažovateľa na doplnenie návrhu postupom podľa § 43 OSP v znení účinnom v čase vykonania týchto procesných úkonov. Jedným z týchto doplnení návrhu bolo Okresnému súdu Bratislava I s'ťažovateľom doručené aj podanie z 24. septembra 2001, ktorým okrem uloženia povinnosti odporcom uzavrieť so s'ťažovateľom dohodu o vydaní časti nehnuteľností žiadal, aby v prípade, ak sa v priebehu súdneho konania zistí, že ustanovenia zákona o zmiernení krívd spôsobených cirkvám na daný skutkový stav nedopadajú, konajúcemu súdu navrhol eventuálne určiť, že výlučným vlastníkom časti nehnuteľností špecifikovaných v návrhu je s'ťažovateľ, a súčasne uložil odporcom povinnosť ich vydať do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Keďže Okresný súd Bratislava I považoval návrh na začatie konania naďalej za vadný (t. j. neúplný a nezrozumiteľný), výzvou zo 16. januára 2002 vyzval s'ťažovateľa na jeho úpravu a doplnenie pod sankciou zastavenia konania podľa § 43 ods. 2 OSP. Na základe uvedenej výzvy s'ťažovateľ opäť doplnil svoj návrh na začatie konania podaním z 12. februára 2002 a pokiaľ ide o návrh na vydanie rozhodnutia podľa eventuálneho petitu, nežiadal už o určenie označených nehnuteľností do vlastníctva, ale o určenie neplatnosti konfiškačného rozhodnutia č. 11230/1948 z 10. mája 1948. Po postúpení veci 18. marca 2002 Okresnému súdu Bratislava V s'ťažovateľ na výzvu konajúceho okresného súdu oznámil, že „alternatívny návrh v časti určenia vlastníctva

a vydania časti nehnuteľností... úpravou návrhu z 12. 2. 2002 vzal späť“, a rovnako tak *„alternatívny návrh v časti určenia neplatnosti konfiškačného rozhodnutia... podaním zo dňa 21. 10. 2002 vzal späť*“. V dôsledku týchto procesných úkonov sťažovateľa realizovaných ešte v procesnom štádiu pred doručením návrhu odporcom na vyjadrenie v zmysle § 79 a § 114 OSP sa stal jediným návrhom sťažovateľa v konaní návrh na uzavretie dohody *„o vydanie nehnuteľností v zmysle zákona č. 282/1993 Z. z., v súlade s upraveným petitom návrhu uvedeným v podaní z 12. 2. 2002*“. Uvedené vyplýva z podania právneho zástupcu sťažovateľa z 21. októbra 2003 doručeného okresnému súdu 23. októbra 2003. Z ďalšieho postupu konajúceho súdu je podľa názoru ústavného súdu nepochybné, že takto upresnený návrh sťažovateľa bol všeobecnými súdmi považovaný za jediný predmet konania, o ktorom aj bolo rozhodované podľa ustanovení zákona o zmiernení krívd spôsobených cirkvám, o čom napokon svedčí aj skutočnosť, že vo vzťahu k eventuálnemu návrhu (na určenie vlastníckeho práva) konajúci okresný súd upustil od úkonov smerujúcich k vyrubeniu súdneho poplatku.

Z obsahu sťažnosti však vyplýva, že sťažovateľ považuje za rozhodujúcu práve okolnosť, že konajúci okresný súd o úpravách petitu návrhu v zásade nerozhodoval (okrem návrhu na zmenu návrhu z 10. júna 2009, ktorú svojim uznesením z 18. júna 2009 nepripustil), a preto mali všeobecné súdy rozhodnúť aj o ním navrhovanom eventuálnom petite na určenie vlastníckeho práva. Z hľadiska dodržania princípov spravodlivého procesu vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru však ústavný súd nepovažuje uvedenú okolnosť za takú, ktorá by svojou relevanciou odôvodňovala vyslovenie porušenia označených základných práv. Bol to totiž sťažovateľ, ktorý v roku 1996 inicioval namietané súdne konanie návrhom nespĺňajúcim náležitosti riadneho návrhu na začatie konania, pokiaľ išlo o určitosť a zrozumiteľnosť znenia navrhovaného petitu a tiež aj o samotné odôvodnenie návrhu. Následné procesné úkony sťažovateľa vzhľadom na ich nekoncentrovanosť nemožno považovať len za návrhy na zmenu už podaného návrhu, ale predovšetkým za podania odstraňujúce nedostatky návrhu na začatie konania ako takého, v rámci čoho bolo upravované aj konečné znenie petitu návrhu.

Bez toho, aby ústavný súd zasahoval do právomoci všeobecných súdov posudzovať moment (štádia konania), v ktorom sa návrh na začatie konania stal dostatočne zrozumiteľným a určitým, aby mohol byť predmetom prerokovania všeobecným súdom, ústavný súd považuje postup okresného súdu, z ktorého je zrejmé, že návrh na začatie konania doručený 27. marca 1996 pokladal za spôsobilý na prerokovanie až po jeho doplnení podaniami zo 4. apríla 2001, 24. septembra 2001, 12. februára 2002, 21. októbra 2002 a 21. októbra 2003 za ústavne udržateľný. Na konanie všeobecného súdu o návrhu na začatie konanie, pôvodne nespôsobilom na prerokovanie, ktorý je postupom všeobecného súdu podľa § 43 OSP dopĺňovaný následnými podaniami tak, že nimi dôjde k oprave všetkých väd spočívajúcich v nesprávnosti, neúplnosti alebo nezrozumiteľnosti pôvodného návrhu, sa totiž nevyžaduje vydanie procesného rozhodnutia o zmene návrhu podľa § 95 OSP. Dokonca ani v prípade, že by niektoré z označených doplnení návrhu bolo nevyhnutné považovať za zmenu pôvodného návrhu, a nie za jeho opravu, prípadné porušenie označeného ustanovenia procesnoprávneho predpisu konajúcimi súdmi ešte nemusí viesť aj k porušeniu sťažovateľom označených práv. Tak je to aj v danom prípade, v ktorom by ku neprípustnému zásahu do základného práva na súdnu ochranu zaručenému čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo došlo len v prípade, ak by všeobecný súd v rozpore s vôľou navrhovateľa rozhodoval len o časti jeho návrhu. V okolnostiach veci však sťažovateľ (v procesnom postavení navrhovateľa) v konaní pred okresným súdom od svojho návrhu, aby súd konal aj o ním navrhovanom eventuálnom petite, sám upustil a takéhoto rozhodnutia sa ani v ďalšom priebehu konania už nedomáhal, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že ani podaním doručeným 10. júna 2009 obsahujúcim návrh na zmenu návrhu, ktorý uznesením okresného súdu z 18. júna 2009 nebol pripustený, sa eventuálnym petitom nedomáhal vydania rozhodnutia o určení vlastníckeho práva, ale len výroku znejúceho na vydanie nehnuteľností a hnutelých vecí. Preto by ani namietané porušenie procesnoprávnych predpisov podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach veci nedosahovalo ústavnú relevanciu, ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv.

Ústavný súd sa nestotožňuje ani s druhou podstatnou námietkou sťažovateľa, ktorou namieta ústavnú nekonformnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu, keďže sa v ňom krajský súd argumentačne nevyrovnal s ním uplatnenými odvolacími dôvodmi podľa § 205

ods. 1 písm. a), b), c) a f) OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP, v důsledku čeho má být podle sčazovatele označené rozhodnutí krajského soudu arbitrárně. Přiřadajúc na obsah odvolania proti rozsudku okresného soudu považuje ústavný soud odůvodnění rozsudku krajského soudu (které je potřebné v zmysle § 219 ods. 2 OSP posudzovat společně s rozsudkom okresného soudu) ako ústavne akceptovateľné. Konajúce všeobecné soudy sa v uvedených rozsudkoch dostatočne vysporiadali s argumentmi sčazovatele, které mali pre rozhodovanie o ním uplatnenom reštitučnom nároku podstatný význam a objasnili skutkový aj právní základ ich rozhodnutia. Uvedenú argumentáciu všeobecných soudov týkajúcu sa spôsobu aplikácie zákona o zmiernení krívd spôsobených cirkvám pritom v zásade nespochybňuje ani sčazovateľ.

Pokiaľ ide o spôsob, akým sa krajský soud vyrovnal s argumentmi sčazovatele týkajúcimi sa ním navrhovaného eventuálneho petitu, ústavný soud pripomína, že nie je zásadne oprávněný preskúmať a posudzovat právní názory všeobecného soudu, které ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, a nie je ani oprávněný nahrádzať výklad formulovaný všeobecnými soudmi vlastným právnym výkladem (pokiaľ účinky napadnutého rozhodnutia sú ústavne akceptovateľné). Ústavný soud nie je ani oprávněným soudom právných názorov všeobecných soudov. Vzhľadom na už opísané závery ústavného soudu o neodůvodnenosti sčazovateľovej námietky o tom, že sa všeobecné soudy náležite nezaoberali jeho návrhom v časti eventuálneho petitu, ústavný soud nepovažuje odůvodnění rozsudku krajského soudu v časti týkajúcej sa rozhodovania o prípadnom návrhu na určenie vlastníckeho práva, v ktorej sú právní názory odvolacieho soudu síce sčasti formulované, avšak len okrajovo (a nad rámec), za natoľko relevantné, aby spochybnili ústavnú akceptovateľnosť výroku rozsudku krajského soudu, a mohli tak viesť k záveru o porušení základných atribútov spravodlivé procesu vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Neobstojí ani námietka o nedostatočnom odůvodnení rozsudku krajského soudu, který sa podľa sčazovatele vôbec nevyjadril k ním uplatnenému odvolaciemu dôvodu o postihnutí konania prvostupňového soudu inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a ani k neúplne zistenému skutkovému stavu z dôvodu, že okresný soud nevykonal navrhnuté dôkazy. K týmto odvolacím dôvodom uplatneným v závere odvolania označením

ustanovenia § 205 ods. 2 písm. b) a c) OSP totiž sťažovateľ neuviedol žiadne právne argumenty, ku ktorým by krajský súd mohol zaujať právne odôvodnené stanovisko. Z hľadiska dodržania požiadaviek na ústavnú konformitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia totiž postačuje, ak je súdom poskytnutá podrobná odpoveď len na tie argumenty, ktoré majú pre vec podstatný význam. Keďže krajský súd sa obmedzil na konštatovanie, že súd prvého stupňa „*rozhodol po náležite vykonanom dokazovaní, vysporiadal sa so všetkými námietkami, uvedenými účastníkmi konania a dokazovanie ním vykonané bolo až nadbytočné*“, je zrejmé, že zistený skutkový stav považoval krajský súd za dostatočný. Vzhľadom na to, že tvrdenia sťažovateľa o existencii naznačených odvolacích dôvodov neboli náležite zdôvodnené a označené základné práva nevyžadujú, aby odôvodnenie súdneho rozhodnutia nevyhnutne muselo zachádzať do všetkých detailov, ústavný súd zastáva názor, že v tomto smere je odôvodnenie krajského súdu udržateľné.

Aplikujúc východiská svojej konštantnej judikatúry na napadnuté rozhodnutie krajského súdu ústavný súd konštatuje, že v spojení s rozsudkom okresného súdu je dostatočne odôvodnené a nevykazuje znaky arbitrárnosti. Uvedené platí aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľa uberala iným smerom ako právny názor krajského súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľ nesúhlasí, ale rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietanie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 47/20010-463 z 20. apríla 2011 nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a uvedenými právami, čo viedlo ústavný súd k odmietnutiu tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 116/2011 a jeho uznesením z 27. septembra 2012

Sťažovateľ vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu namieta, že jeho dovolanie proti rozsudku krajského súdu bolo odmietnuté nedôvodne, pretože pochybenia okresného súdu a krajského súdu podľa sťažovateľa zakladali procesnú vadu podľa § 237 písm. f) OSP, t. j. odňatie možnosti účastníka konať pred súdom.

Najvyšší súd po skonštatovaní, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 238 ods. 1 až 3 OSP, so zreteľom na § 242 ods. 1 druhú vetu OSP, ktoré dovolaciemu súdu ukladá povinnosť vždy skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 OSP, preskúmal obsah dovolania a vzhľadom na v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nedostatky sa „osobitne zameral na skúmanie otázky, či postupom nižších súdov bola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP“. Najvyšší súd v záveroch svojho uznesenia k tejto otázke uviedol:

„Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť procesné nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú... okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Dovolateľ videl vadu tejto povahy predovšetkým v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu...

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva

z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy..., ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva... tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument...

V prejednávanej veci odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, pričom sa v celom rozsahu stotožnil aj s jeho odôvodnením, preto pri skúmaní otázky, či odvolací súd náležité odôvodnil svoje rozhodnutie, bolo treba prihliadať i na dôvody uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, na ktoré odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. poukázal. Odvolací súd v zhode so súdom prvého stupňa posudzoval nárok navrhovateľa ako reštitučný a to z hľadiska ustanovení zákona č. 282/1993 Zb. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, pričom dospel k záveru, že k zamietnutiu návrhu postačovala už len samotná zistená skutočnosť, že navrhovateľ si svoj nárok neuplatnil kvalifikovanou výzvou v zmysle citovaného zákona. Tiež poukázal na to, že predmetný nárok bol voči odporcom uplatnený na súde až po uplynutí zákonom ustanovenej prekluzívnej lehoty. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že v danom prípade by nebolo možné vyhovieť návrhu na určenie, že navrhovateľ je vlastníkom predmetných nehnuteľností a odporcom uložiť povinnosť vydať mu tieto nehnuteľnosti ako aj hnutelné veci, nakoľko by tým došlo k obchádzaniu zákona č. 282/1993 Zb. Podľa názoru odvolacieho súdu, navrhovateľ by ani nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože v tomto prípade mal danú možnosť žalobou sa domáhať vydania týchto nehnuteľností v zmysle citovaného zákona. Z takto podanej základnej argumentácie (podstatných dôvodov rozhodnutia) je možno uzavrieť, že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, nakoľko sa v ňom postačujúco vysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré pre posúdenie uplatňovaného nároku boli rozhodujúce, vrátane odvolacích námietok navrhovateľa. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku

odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd... dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy... a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok splňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek navrhovateľa.

Pokiaľ navrhovateľ tvrdil, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že súd prvého stupňa ani raz nerozhodol o zmene návrhu a ani odvolací súd jeho pochybenia nenapravil, táto jeho námietka neobstojí.

Z ustanovenia § 95 ods. 1 prvá veta O. s. p. vyplýva, že navrhovateľ môže za konania meniť návrh na začatie konania, avšak len so súhlasom súdu. Súd môže pripustiť zmenu návrhu, len ak sú splnené podmienky uvedené v § 95 ods. 2 O. s. p. - zmenu nepripustí, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu, alebo ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. O zmene návrhu rozhoduje súd uznesením, proti ktorému nie je prípustné odvolanie (§ 202 ods. 3 písm. f/ O. s. p.). K zmene návrhu pritom môže dôjsť nielen v konaní pred súdom prvého stupňa, ale aj v odvolacom konaní. V tejto súvislosti je treba upozorniť, že aj keby v prejednáwanej veci nižšie súdy opomenuli rozhodnúť o pripustení alebo nepripustení zmeny návrhu na začatie konania, išlo by síce o vadu konania, avšak jej existencia by nezakladala prípustnosť dovolania (k tomu porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 58/97, ktoré bolo uverejnené v čísle 6 časopisu Zo súdnej praxe /ročník 1998/ pod poradovým /publikačným/ číslom 62). Nedostatok vydania rozhodnutia súdu o zmene návrhu nie je prípustným dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f/ O. s. p. (a ani podľa § 237 písm. e/ O. s. p.). Dovolací súd poznamenáva, že obsahovo zhodné závery vyjadril opakovane už vo viacerých svojich skorších rozhodnutiach (porovnaj napr. uznesenie z 28. októbra 2010 sp. zn. 3 Cdo 262/2009, uznesenie z 30. novembra 2011 sp. zn. 2 Cdo 5/2011).

Dovolací súd dáva osobitne do pozornosti, že v prípade tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (procesnej vady, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia), ide o vadu, na ktorú

môže prihliadať len za podmienky prípustnosti dovolania (o takýto prípad ale v prejednávanej veci nešlo). To znamená, že v prípade námietky navrhovateľa, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), dovolací súd by mohol pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode len vtedy, keď by bolo dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde). Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesné prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto hľadiska neskúmal), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p.

Rovnako je nedôvodnou i námietka navrhovateľa o odňatí možnosti konať pred súdom z dôvodu, že sa odvolací súd nezaoberal jeho návrhom i z hľadiska všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, ale posudzoval ho len podľa zákona č. 282/1993 Zb. Odvolací súd totiž svojím rozhodnutím a právnym názorom v tejto spojitosti vysloveným žiadne procesné právo priznané navrhovateľovi procesným predpisom za účelom zabezpečenia ochrany jeho práv a oprávnených záujmov neodňal. Dovolateľom namietané skutočnosti označované za vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. tak možno posudzovať len ako námietku nesprávneho právneho posúdenia veci...

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytykána skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na odvolacom súde bolo postihnuté niektorou z väd uvedenou v § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky

dovolanie navrhovateľa podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.“

Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa štandardným a ústavne akceptovateľným spôsobom vyrovnal s otázkou prípustnosti dovolania proti rozsudku krajského súdu. Zaoberal sa pritom jednotlivými námietkami sťažovateľa, podľa ktorých malo postupom krajského súdu a jeho rozhodnutím dôjsť k naplneniu dovolacieho dôvodu zakotveného v § 237 písm. f) OSP, t. j. k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom, resp. k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dáva dostatočnú odpoveď na argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa ňou namietaného porušenia procesných pravidiel vyplývajúcich z § 95 ods. 1 prvej vety OSP. Záver dovolacieho súdu spočívajúci v tom, že námietky sťažovateľa týkajúce sa postupu súdov nižšieho stupňa, ktoré nerozhodli o jeho návrhoch na zmenu návrhu, a interpretácie označených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nie je oprávnený posudzovať, keďže nezakladajú vadu spočívajúcu v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom, je v zhode s ustálenou judikatúrou, na ktorú najvyšší súd poukázal a v podrobnostiach objasnil.

Samotná otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania je podľa názoru ústavného súdu vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemal právomoc preskúmavať dôvodnosť dovolania z hľadiska naplnenia dovolacích dôvodov svedčiacich o existencii inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP] alebo jej nesprávneho právneho posúdenia [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP].

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, keďže najvyšší súd zrozumiteľne vysvetlil právne závery, ku ktorým

dospel, pričom súčasne nezistil ani existenciu iných skutočností svedčiacich o tom, že by ho bolo možné považovať za popierajúce zmysel práva na súdnu ochranu.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd napadnutým uznesením neporušil sťažovateľom označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ani právo na spravodlivé súdne konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a aj vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde považujúc ju za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2013